

5. Ennen vanhaan oli erilaista



Ennen 1984 lapsen huoltolain voimaantuloa oli valtakunnassa keisarillisen senaatin ohje lapsen kasvatuksesta ja se kuului näin:

*”Lapsi on kasvatettava
Jumalan pelkoon,
hyviin avuihin ja siveyteen,
niin myös taivutettava
sellaisiin harjoituksiin ja toimiin,
kun sen sääty, tila ja taipumukset vaativat”*

Nykyaikainen määritelmä varhaiskasvatuksesta:

- Varhaiskasvatus on vuorovaikutusprosessi, jossa lapsi omaehtoisien, elämyksellisten ja kokemuksellisten toiminnan kautta ja vertaiskontaktien ja aikuisten tavoitteellisen ohjauksen kautta kasvaa aktiivinen toimija.
- Oppimistoimintojen tulee olla lapselle merkityksellisiä, jotta lapsi voi olla aktiivinen subjekti.

Tehtävä:

Tutustukaa tarkkaan vanhemmuuden roolikarttaan kirjan sivulla 69. Valitkaa pareittain tai ryhmissä viisi mielestänne tärkeintä ominaisuutta. perustelkaa valintanne.

Tekstitehtävä:

Keijo Tahkokallio neuvoo nykyvanhempia, Opettaja-lehdessä (8–9/2004). Lue teksti ”Kasvattajan seitsemän hyvettä”. Tutki vanhemmuuden nelikenttää ja mieti kasvatuseriaatteita. Miten säännöt ja saatavilla oleminen vaikuttavat?

Tekstitehtävä:

”Vanhemmat viettävät yhä vähemmän lastensa kanssa aikaa”. Millaisia ajatuksia tilastot sinussa herättävät?

Tekstitehtävä:

Teksti ”Minkä ikäisen lapsen voi jättää yksin kotiin?” sisältää vanhempien ajatuksia ja asiantuntijoiden suosituksia siitä, missä iässä lapsen voi antaa tehdä mitäkin. Oletko samaa mieltä lapsen ikätasoisesta kypsymisestä?

Tekstitehtävä:

Lue teksti Sukupuolisensitiivinen kasvatus. Selvitä tekstin avulla, mistä on kysymys. Miten voisit itse tukea sukupuolisensitiivistä kasvatusta vaikkapa harjoittelujaksollasi?

Tekstitehtävä:

Sukupuolisuuteen liittyy nimilainsäädäntö. Suomen nimilaki on vuodelta 1985, jolloin etu- ja sukunimilaki yhdistettiin. Jaottelu tyttöjen ja poikien nimiin on alun perin vuodelta 1954. Lue teksti ”On maku- tai tyyliasia, mikä nimi sopii tytölle ja pojalle”. Maassamme on joitakin etunimiä, joita on voitu antaa kummallekin sukupuolelle. Perehtykää asiaan ja järjestäkää siitä väittely. Selvittäkää myös, mitkä ovat tällä hetkellä suosituimmat tyttöjen ja poikien nimet. Millaisia harvinaisia nimiä olet kuullut?

Tekstitehtävä:

Artikkeli ”Päiväkodeissa harjoitellaan tasa-arvoa” liittyy Opetus- ja kulttuuriministeriön Naisasialiitto Unioni ry:n hankkeeseen ”Sukupuolisensitiivisyys varhaiskasvatuksessa – tasa-arvoinen kohtaaminen päiväkodissa”. Millaisia ajatuksia asia herättää?

Videotehtävä:

Tutustu kahteen erilaiseen kasvattajaan

- ❖ Lasten puolustaja Alice Miller
- ❖ Nina Mikkonen ja kotiäitiys



6. Lapsilisä

Lapsilisän määrä lapsiluvun mukaan	euroa / kuukaudessa
Ensimmäisestä lapsesta	95,75
Toisesta lapsesta	105,80
Kolmannesta lapsesta	135,01
Neljännestä lapsesta	154,64
Viidennestä ja jokaisesta seuraavasta lapsesta	174,27

Tehtävä:

Miksi jokaisesta lapsesta ei saa saman verran lapsilisää?

Tehtävä:

Kuinka vanhaksi lapsilisää maksetaan? Kuinka vanhaksi vanhempien on lain mukaan elätettävä lapsia?



13. Päihteet ja päihdeongelmaisen palvelut

Tarkista alkoholinkäytön riskirajat

Määrittele:

- Raittius
- Kohtuukäyttö
- Suurkulutus
- Riippuvuussairaus

Tehtävä:

Järjestäkää väittely raittiuden ja alkoholin käytön kannattajien välillä. Kolmas ryhmä voi arvioida väittelijöiden perusteluja. Väittelyssä voidaan käsitellä esimerkiksi seuraavia kysymyksiä: tarvitaanko alkoholia? Onko yhteiskuntamme muuttunut alkoholimyönteisemmäksi? Mistä sen huomaa? Onko olemassa alkoholiton vaihtoehto? Onko raittius perusteltava elämäntapa?

Tekstitehtävä:

Alkoholiongelma saa muhia töissä. Periaatteessa tiedetään, mitä pitäisi tehdä, mutta? – ”Alkoholistin eri vaiheet työpaikalla” -teksti selvittää, miten alkoholismi työpaikalla saa kehittyä ja mitä pitäisi tehdä.

Tekstitehtävä:

Alkoholinkäyttö Suomessa on kasvanut jo pitkään. Viimeisimmät tilastot osoittavat, että kokonaiskulutus olisi nyt kuitenkin laskussa. Lue teksti ”Alkoholijuomien kokonaiskulutus laskussa”. Kirjaa faktat kulutuksesta ja kustannuksista. Onko maassamme kulttuurisia eroja tässä asiassa? Kertokaa kokemuksistanne ryhmässä ja vertailkaa niitä.

Tekstitehtävä:

Eläkeläisten juominen jää helposti piiloon. Alkoholiperäisiin syihin kuolleet entistä vanhempia. ”Eläkeläisten juominen on lisääntynyt” -tekstissä kerrotaan tästä kasvavasta ongelmasta. Oletko itse huomannut tällaista kotihoitojaksolla? Jakakaa kokemuksianne ja yrittäkää pohtia, mitä asialle voisi tehdä. Vanhusten kaatuilu ja sekavuus voi johtua alkoholiongelmasta.



Tekstitehtävä:

”Alkoholismiin ei tarvita välttämättä mitään syytä. Alkoholismin ainoa syy on alkoholismi” toteaa eräs raitistunut henkilö. ”Alkoholiongelma ja siihen puuttuminen” -tekstissä kerrotaan, miten ongelmaan voi ulkopuolisenakin puuttua.

Tekstitehtävä:

”Viina vie valtion rahaa yhtä paljon kuin yliopistot” -teksissä on laskelmia päihteiden käytön haittavaikutuksista. Päihdekustannukset hipovat kahta miljardia euroa vuodessa. Kirjaa haittakustannukset. Mistä ne syntyvät?

Videotehtävä:

Alkoholiongelma voi syntyä monenlaisissa olosuhteissa. Epäsäännöllistä, viihdetaiteilijan työtä tekevillä riski voi olla tavallista 8–16-työntekijää kovempi. Tutustu videoiden avulla alkoholiongelmiin ja niistä selviämiseen. Millaisia keinoja videoilla elämästään kertovat ovat löytäneet?

- ❖ Arto Nyberg haastattelee Juha Veijosta
- ❖ Olavi Virta kertoo uransa alamäestä
- ❖ Jukka Tolonen: vankilatuomio, nivelrikko ja evankeliumi
- ❖ Alkoholi ihmisruumiissa

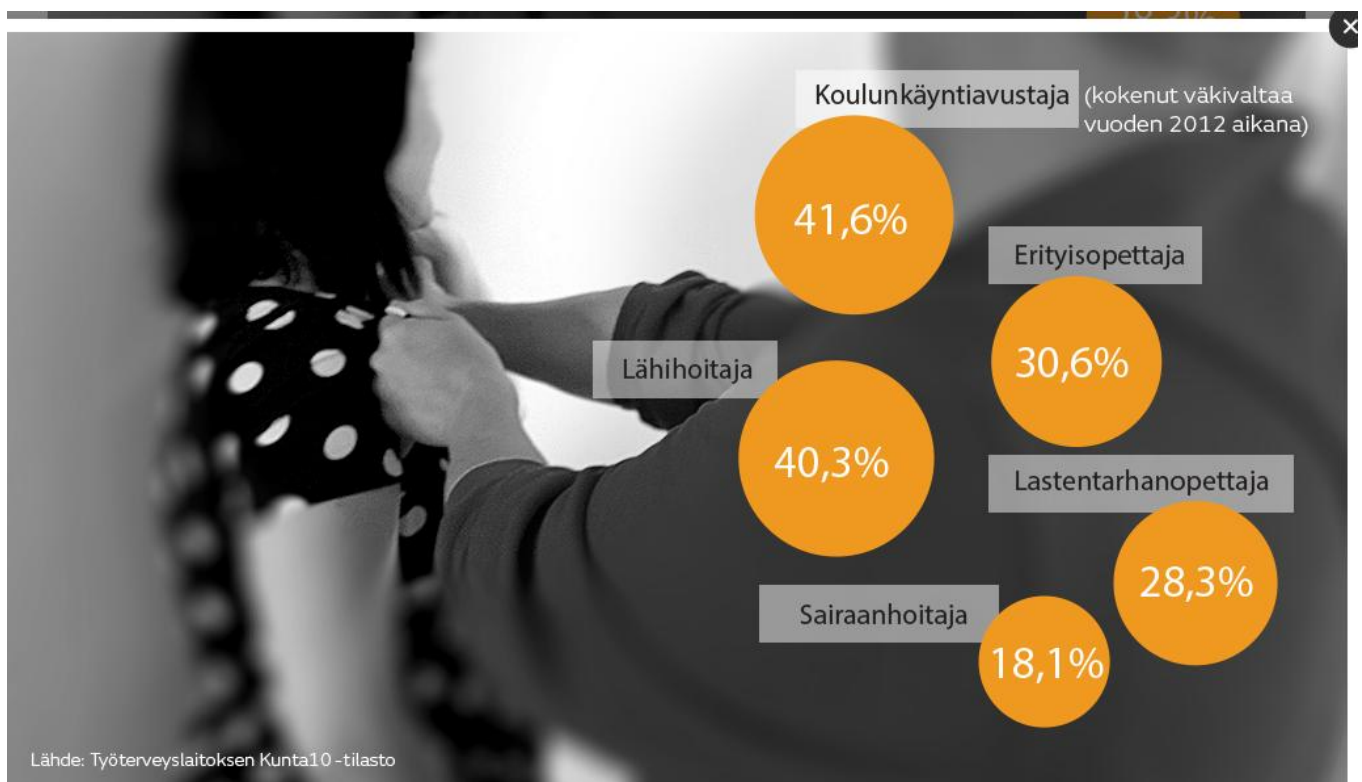
Autettavat käyvät käsiksi

Lähes joka kymmenes työntekijä joutuu työssään ruumiillisen väkivallan, kuten lyömisen tai potkimisen kohteeksi. Lisäksi lähes joka viides koki uhkailua tai muuta henkistä väkivaltaa.

Ammattiryhmistä eniten väkivaltaa ja uhkailua kokevat lähihoitajat. Perässä tulevat muun muassa erityisopettajat, lastentarhanopettajat, sosiaalityöntekijät, kodinhoitajat ja palomiehet, joihin kuuluvat myös sairaankuljettajat.

Väkivalta on kuntatöissä selvästi muuta työelämää yleisempää. Työturvallisuuskeskuksen kunta-alan työolobarometrin mukaan väkivaltaa kokevien määrä on kunta-alalla yli kaksinkertainen muihin verrattuna.

Näissä ammateissa koetaan eniten väkivaltaa



Näissä ammateissa koetaan eniten ruumiillista väkivaltaa. Copyright: MTV Uutiset, lähde: Työterveyslaitoksen Kunta10 -tilasto.

Työterveyslaitoksen Kunta10 -tutkimuksen mukaan eniten ruumiillista väkivaltaa ovat kokeneet koulunkäyntiavustajat. Myös erityisopettajat kokevat työssään väkivaltaa.

Palomiehiä uhkaillaan aseella

Kunta10-tutkimuksen mukaan kuntasektorin työntekijöistä eniten aseella uhataan palomiehiä (4,0 prosenttia palomiehistä koki aseella uhkaamista vuonna 2012). Tämä johtuu tutkimusprofessori Jussi Vahteran mukaan palomiesten työnkuvasta:

– Ammattiryhmään kuuluu hyvin tyypillisesti palomies-sairaankuljettaja, joten nämä aseella uhkaamiset ovat tapahtuneet niissä tilanteissa, kun on oltu ambulanssin kanssa liikenteessä - ei siis tulipalotilanteissa, Työterveyslaitoksen Vahtera selventää.

Palomiehet – toisin kuin esimerkiksi poliisit - ovat mukana Kunta10-tutkimuksessa, koska alueelliset pelastuslaitokset toimivat kuntien alaisuudessa.

– Väkivallan kokeminen näissä ammateissa johtuu työnkuvasta. Esimerkiksi koulunkäyntiavustaja on työnsä kautta koko ajan oppilaan lähellä, ihan iholla. Senhän takia avustaja on otettu luokkaan, rauhoittamaan tilannetta tai oppilasta läsnäolollaan, kertoo Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:n puheenjohtaja Olli Luukkainen.

Myös lastentarhanopettajat ovat kokeneet väkivaltaa työssään. Viiden eniten ruumiillista väkivaltaa kokeneen ammattiryhmän joukkoon mahtuvat myös lähi- ja sairaanhoitajat.

Työterveyslaitoksen mukaan työpaikkaväkivalta on lisääntynyt 1980-luvulta lähtien, kun samalla muut väkivallan tyypit (perhe-, lähisuhde-, katu- ja ravintolaväkivalta) ovat pysyneet lähes paikallaan.

Kunta10 -tutkimuksessa ovat mukana vain kuntasektorin työntekijät. Siinä eivät siis ole mukana esimerkiksi turvallisuusalan työntekijät (poliisit, vartijat), jotka kylläkin Työterveyslaitoksen mukaan ovat kaikkein riskialttiimpia työpaikkoja työväkivallan suhteen.

Helsingin Sanomat
Irina Vähäsarja

MTV 10.8.2014
Marjaana Wikman

Ruumiillinen väkivalta hälyttävän yleistä hoitoalalla – kotihoitokäynti turvamiehen kanssa

Yli kahtatuhatta kuntatyöntekijää uhattiin aseella viime vuonna

Liki neljä kymmenestä lähihoitajasta koki ruumiillista väkivaltaa viime vuonna. Missään muussa kunta-ammattissa määrä ei ole noin suuri. Tuoreet Työterveyslaitoksen Kunta10-tulokset eivät yllätä lähihoitajien edunvalvontajärjestö Superin johtoa.

Lisäksi lähihoitajia uhataan aseella miltei kaikista kuntatyöntekijöistä eniten. Prosentti on liki kolminkertainen verrattuna kuntatyöntekijöiden keskimääräiseen.

– Tämä on hyvin vaiettu osa-alue. Luottamusmiehemme ja työpaikkojen työsuojeluvaltuutetut sanovat tilanteen olevan huolestuttava. Työnantajat ovat myös huolissaan. Kotihoidossa on paikkoja, joihin mennään turvamiehen kanssa, Silja Paavola, liiton puheenjohtaja kertoo.

Paavolan mukaan ajat ovat muuttuneet, koska ihmiset miettivät usein vain omaa napaansa.

– Kyse on hyvin paljon yhteiskunnallisesta muutoksesta. Nykyään ajatellaan, että kaikki pitää mennä juuri niin kuin minulle sopii. Tämä on myös erittäin paljon toiminnasta kiinni: jos on aikaa ja mahdollista hoitaa kahden hoitajan kanssa, usein sekin rauhoittaa tilannetta.

Ministeri: Hälyttävää

– Se kuulostaa hälyttävältä ja huolestuttavalta. On hyvä havaita, että ruumiillisen väkivallan uhka sote-ammateissa on ongelma ja siihen tulee puuttua kaikilla tasoilla, sanoo sosiaali- ja terveysministeri Laura Rätty.

Ministeri korostaa, että koteihin on syytä mennä pareittain.

– Mietitään, millä tavalla työympäristöstä ja työstä voidaan tehdä turvallisempaa. Koteihin ei mennä yksin vaan pareittain. Väkivaltaisiin tilanteisiin pyritään menemään vähintään toisen henkilön kanssa. Ja työympäristöt ihan fyysisesti pyritään rakentamaan niin, että huoneissa on esimerkiksi kaksi ovea, kokoomusministeri linjaa.

Paavolan mukaan kotihoitopainotuksen lisääminen on nimen omaan vähentänyt mahdollisuuksia toimia pareittain.

– Mitä enemmän annamme palveluja yksittäiseen osoitteeseen, sitä vähemmän meillä riittää resursseja parityöskentelyyn, vastaa Superin puheenjohtaja.

MTV3 2.3.2015, Joonas Lepistö

"Sitä vain toivoo, ettei ketään sattuisi" – lastenkodin työntekijä pelkää työssään

Lastenkodissa työskentelevää Mika Honkalammia uhattiin veitsellä töissä. Väkivalta on lisääntynyt monella muullakin työpaikalla.

URA 29.1.2015 9:31

Virve Rissanen HELSINGIN SANOMAT

SABRINA BQAIN



Lastenkodin vastaava hoitaja Mika Honkalampi neuvoo puhumaan väkivaltilanteista työkavereiden tai läheisten kanssa. Itse hän on käynyt myös työterveyspsykologin luona.

"Pahimmillaan tilanteet ovat tosi pelottavia. Sitä vain toivoo, ettei ketään sattuisi."

Näin kuvailee Mika Honkalampi, joka kokee säännöllisesti väkivallan uhkaa työssään. Honkalampi työskentelee helsinkiläisen lastenkodin vastaavana hoitajana.



Väkivalta työpaikoilla on yleistynyt viime vuosina. Todennäköisimmin väkivallan kohteeksi joutuvat poliisit, vartijat ja terveydenhoitoalan ammattilaiset, mutta uhka on kasvanut myös muilla ammattiryhmillä kuten linja-auton kuljettajilla, pysäköinnintarkastajilla ja yksin työskentelevillä kauppojen tai kioskien myyjillä.

Poliisiammattikorkeakoulussa psykologiaa opettava Jari Hyyti käy pitämässä turvallisuuskoulutuksia, ja on huomannut niiden kysynnän lisääntyneen viime vuosina. Kasvaneen koulutustarpeen takia Hyyti kirjoitti kolmen muun asiantuntijan kanssa kirjan avuksi työväkivallan käsittelyyn.

"Perinteisesti uhkatilanteita kohtaavat ammattiryhmät, jotka joutuvat rajoittamaan asiakkaidensa vapautta. Nyt apua tarvitsevat myös he, joiden koulutukseen tällaiset asiat eivät sisälly."

Yleisimpiä työväkivallan muotoja ovat uhkailu ja muu henkinen väkivalta, mutta viime vuosina osuuttaan ovat kasvattaneet uuden tekniikan ja sosiaalisen median mahdollistama vainoaminen.

Jari Hyyti arvioi, että uhkien lisääntymiseen on monta syytä. Hän mainitsee merkittäväksi tekijäksi myös asiakasajan vähenemisen.

"Työntekijät voivat kiireessä ohittaa tärkeitä signaaleja asiakkaan käytöksessä eivätkä enää pysty ennakoimaan uhkatilanteita."

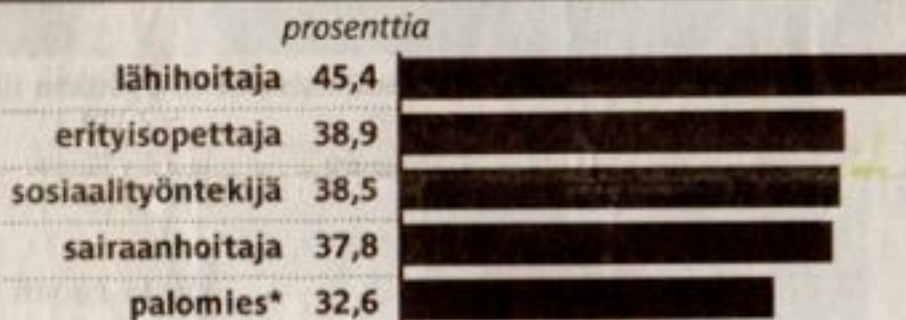
Eri ammattiryhmien työssään kokema väkivalta vuonna 2010

Vastaajina Espoon, Vantaan, Tampereen, Turun, Oulun, Raision, Nokian, Valkeakosken, Naantalien ja Virtain kaupunkien työntekijät.

Tavaroiden heittäminen tai paikkojen rikkominen



Henkinen väkivalta (esim. uhkailu)



Ruumiillinen väkivalta (esim. lyöminen, potkiminen)

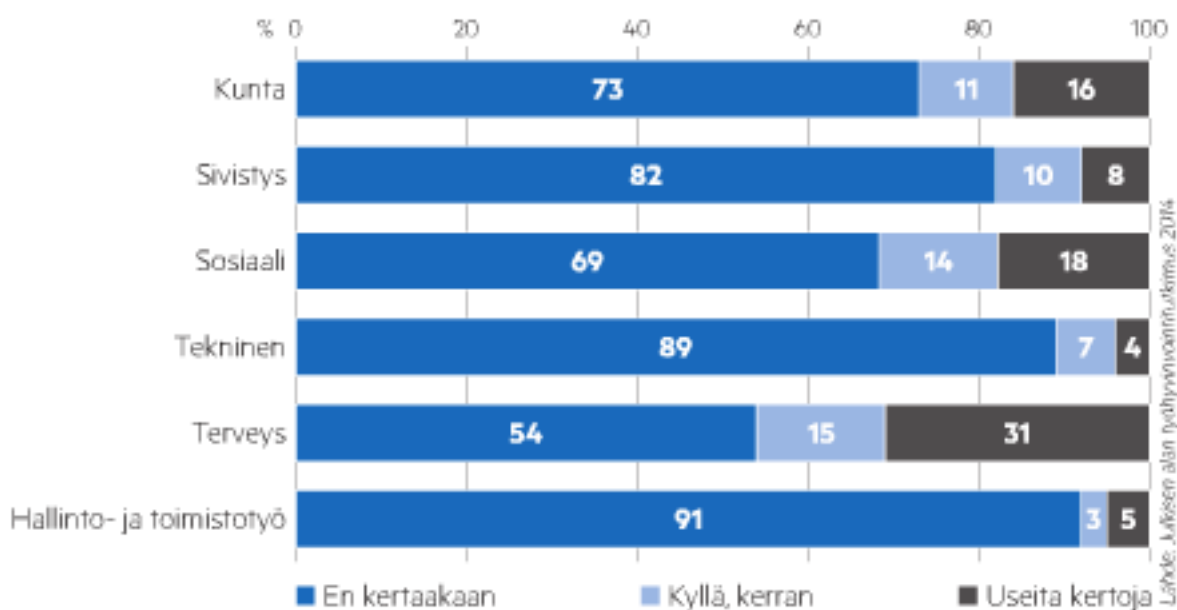


Näillä aloilla kohtaa eniten uhkailua

- * Poliisit
- * Vartijat ja vanginvartijat
- * Terveysten- ja sairaanhoidon ammatit
- * Sosiaalialan ammatit
- * Opettajat, erityisesti koulunkäynnin avustajat ja erityisopettajat
- * Joukkoliikenteen kuljettajat
- * Myyjät, etenkin yksin työskentelevät
- * Hotelli- ja ravintolatyö
- * Valvovat viranomaiset, pysäköinnintarkastajat

(Lähde: Haastavat asiakastilanteet – väkivalta työssä, Talentum 2015)

Oletko kokenut työssäsi väkivaltaa tai sen uhkaa?





Sivistisyhteiskunnan takapihalla nyrkki puhuu

Väkivalta tai sen uhka, kiusaaminen ja epäasiallinen kohtelu ovat tuttuja ilmiötä kunta-alan työntekijälle. Sivistisyhteiskunnan takapihalla henkinen tai fyysinen nyrkki puhuu kammottavan usein. Etenkin sosiaali- ja terveystieteiden työntekijät auttavat hätää kärsiviä usein oman hyvinvointinsa kustannuksella. Opettajista useampi kuin joka kolmas on kärsinyt kiusaamisesta tai epäasiallisesta kohtelusta. Ei ihme, että tuhannet opettajat miettivät alan vaihtoa.

Riitta Järventie & Hannu Mänttari, graafi
18.1.2015 Aamulehti